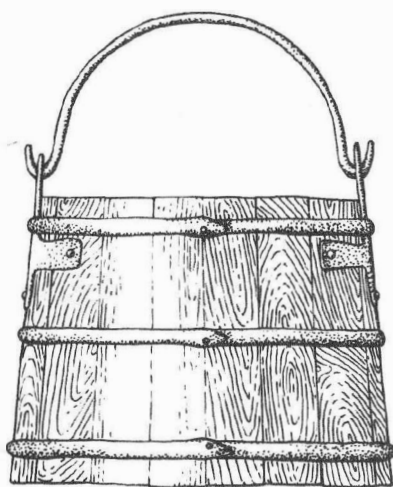

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1984

BRNO 1987

POVRCHOVÝ PRŮZKUM FEUDÁLNÍHO SÍDLA V ÚJEZDĚ U ČERNÉ HORY /okr. Blansko/

Miroslav Plaček, Strážnice
/Obr. 27/

1 km západně od Újezda u Černé Hory nad soutokem Újezdského potoka a říčky Lubě se nachází zbytky feudálního fortifikovaného sídla vladků z Újezda, patřících k mohutnému rozrodu erbu křídla /Tasovců/: Ke stavbě byl vybrán mírně klesající úzký hřeben strmě ukončený a determinující svým tvarem utváření hrádku. Příchod k prvním příkopu, kterým je hřeben překopán, je přes vrchol skalní brány o rozpětí cca 2 m, což vedlo k názvu celé lokality "Kamenný most"¹. Za 14 m širokým a 3 m hlubokým příkopem je pro - táhlé předhradí 50 m dlouhé, avšak v nejširším místě jen 13 m široké. Druhý příkop /široký 15 m a 5,5 m hluboký/ byl uzavřen na bocích valy a za ním byl nevelký obytný areál hrádku 27 m dlouhý a jen 7 m široký s blokovou zástavbou. Na povrchu nejsou patrné zbytky zdí, které jsou buď ukryty v nízkém valu na severozápadě nebo byly budovy hrádku dřevěné.

Výsledky povrchového sběru z dubna 1984 byly bohužel negativní, a tak jediným zdrojem pro datování jsou historické zprávy. Prvními zmínkami o Újezdě je relace o místním faráři z r. 1308² a listina, kterou Půta z Újezda r. 1334 a 1344 přepustil patronát klášteru v Doubravníku³. Kostel Všech svatých je přitom již pozděně románského původu, ale pokud předpokládáme nějaký vztah mezi Pútou z Tasova, zmínovaným r. 1325⁴ a Pútou z Újezda, vyvstala potřeba sídla někdy kolem r. 1330. Není však vyloučeno, že Půta obsadil již existující sídlo, neboť není známo, kdy samostatný statek v Újezdě vznikl /přičemž však mohl starší dvorec existovat ve vsi u kostela/.

Z Újezda se dále píše Tas /1350 - 1371/⁵, r. 1385 Čeněk⁶ a konečně r. 1412 Jan Tas⁷. Dál statek a posléze celý Újezd však již patřil k boskovickému panství, takže sídlo ztratilo důvod existence a nejpozději v průběhu husitských válek zaniklo.

Poznámky:

- 1 J. Knies, Vlastivěda moravská. Blanský okres, Brno 1902, 193.
- 2 J. Knies 1. c. 194.
- 3 CDM VII. 10, č. 13; CDM VII. 289, č. 537.
- 4 A. Sedláček, Českomoravská heraldika II., 42.
- 5 J. Knies 1. c., 193; CDM IX, 117, č. 144; CDM X, 129, č. 110.
- 6 J. Knies 1. c., 194.
- 7 KP /Knihy pühonné a nálezové/ II, Brno 1883, 250, 369, 370.

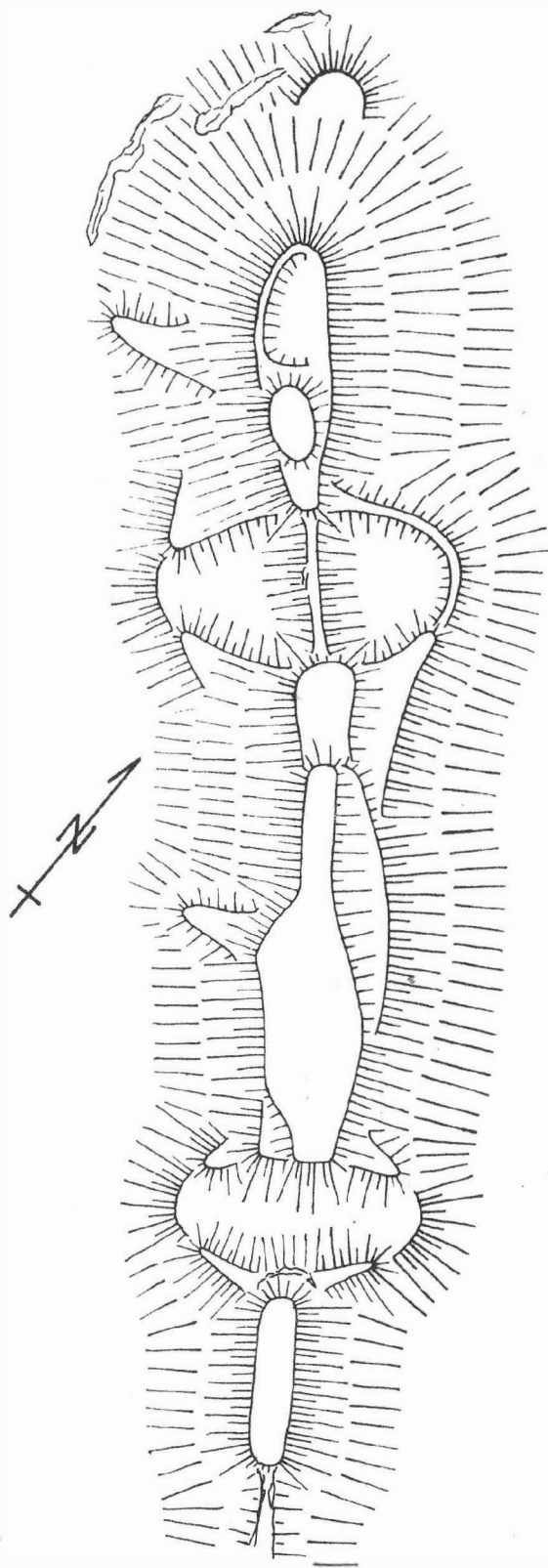
Oberflächenuntersuchung des Feudalsitzes in Újezd bei Černá Hora /Bez. Blansko/. Reste des Sitzes befinden sich am Zusammenfluss des Újezdský Baches mit dem Flüsschen Lubě, 1 km westlich von dem Dorfe. Man nützte den engen mässig abfallenden Kamm aus, quer in zwei schmale Teile gliedert. Hinter dem ersten 14 m breiten Graben ist eine 50 m lange und max. 13 m breite Vorburg. Von dem hinteren Wohnteil /27 m lang, 7 m breit /ist sie durch einen 15 m breiten Graben abgeteilt und auf der Oberfläche sind keine Gemäuerüberreste sichtbar. Die Entstehung des Wohnsitzes eines Familienzweiges des Flügelwappens wird im Drittel des 14. Jahrhunderts vorausgesetzt und ersetzte vielleicht das Gehöft bei der romanischen Kirche. Die Wüstung ist durch die Angliederung des Gutes zu Boskovice am Anfang des 15. Jahrhunderts bedingt.

POVRCHOVÝ PRŮZKUM KOŠÍKOVA, k. úz. Drahonín A HRÁDKU, k. úz. Skryje /okr. Žďár n. Sáz./

Miroslav Plaček, Strážnice
/Obr. 28/

Obě uvedené lokality, jež jsou pozůstatky středověkých fortifikovaných panských sídel, se nacházejí na levém břehu Loučky západně od Skryjí. Jejich poměrně chudé dějiny zpracoval L. Hosák, V. Oharek a R. Vermouzek, který oba objekty také stručně popsal¹. První zmínkou o nich je pühon z r. 1437, ve kterém Vojnové z Litavy pohání Jana z Pernštejna z neplnění kupní smlouvy na Hrádek, Košíkov a příslušenství². Košíkov se zminuje ještě r. 1447, r. 1482 je však v majetkovém převodu uváděn jako pustý³, zatímco o Hrádku ve Skryjích již není zmínky. Naopak se však predikátu ze Skryjí užívá již r. 1358⁴, což nepochybně svědčí o existenci sídla.

Relikty Košíkova /418 m.n.m./ se nachází na bočním výběžku severojižního hřebene z náhorního plata do údolí Loučky nad soutokem Drahonínského potoka a Loučky. Sedlo výběžku přechází v uměle upravenou plošinu, která byla pravděpodobně součástí vnějšího valového opevnění. Příkop proměnlivé šířky a 4 - 5 m hluboký obehpná staveniště ze tří stran a byl alespoň na severu obezděn zídou z lomového kamene kladeného nasucho. Vlastní hrad se skládal ze dvou dílů oddělených přisekanou skalnatou průřvou. Jižní nižší část je beze stědiva, které však může být ukryto v hrázce na obvodu. Severní část obsahuje kromě stop zděného čelního a obvodového opevnění také zbytek mohutné obytné věže, která stála na nejvyšším místě. Její rozměry činily 11,5 x cca 15 m a vnitřek byl rozdělen na tři prostory, přičemž není

Obr. 27.

Újezd u Černé Hory /okr. Blansko/. Půdorysná dispozice zbytků feudálního sídla. - Grundrissdisposition der Feudalsitzüberreste. Kresba - Zeichnung: M. Plaček.

PŘEHLED VÝZKUMU 1984

Vydává :	Archeologický ústav ČSAV, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor:	akademik Josef Poulík
Redaktoři:	Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchlíková, Dr. J. Unger
Překlady:	Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby:	A. Krechlerová, P. Šindelář, B. Klíma, M. Plaček, J. Svoboda
Na titulním listě:	rekonstrukce vědérka ze slovanského hradiska Břeclav-Pohansko
Tisk:	VH 103 ZO Svazarmu Brno
Evidenční číslo:	ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis:	450 kusů - neprodejné